

niedziela

głos z Torunia

NR 42 (878) • J • ROK LIV • 16 X 2011 • TORUŃ

TEMAT TYGODNIA

Aby żyć jego nauką

Wubiegłą niedzielę przeżyliśmy Dzień Papieski, któremu przyświecało hasło: „Jan Paweł II – Człowiek Modlitwy”. W ramach obchodów Dnia Papieskiego w naszej diecezji odbyły się spotkania modlitewne oraz z poezją i nauczaniem bł. Ojca Świętego. Przeprowadzono również zbiórkę na „Dzieło Nowego Tysiąclecia”, które wspiera zdolną, lecz niezamożną młodzież ze wsi i z małych miejscowości oraz buduje w ten sposób żywy pomnik pontyfikatu bł. Jana Pawła II. Dzisiaj wspominamy rocznicę wyboru kard. Karola Wojtyły na Stolicę Piotrową.

W ciągu tych dni, jak co roku, przywołano wiele wydarzeń związanych z osobą bł. Jana Pawła II, przytoczono wiele cytatów z jego nauczania, recytowano jego wiersze, pokazywano zdjęcia z pielgrzymek do Polski. Padło tak wiele słów. Czy można w tym względzie powiedzieć coś jeszcze? Tak pięknie umiemy wspominać, tak gorliwie się modlimy o łaski za wstawnictwem bł. Ojca Świętego. Niestety, można powtórzyć pytanie, które również pada co roku: Ile w nas zostanie z tego nauczania, które tak chętnie cytujemy? Czy umiemy to przełożyć na mozołną, szarą codzienność? Ile w nas mądrości i odpowiedzialnej miłości, ile szacunku do życia w każdej jego postaci, ile poszanowania osoby pracującej i jej pracy, ile szczerości i życzliwości wobec drugiego człowieka?

Pomódlmy się za nas samych, aby nam się chciało zdobyć na wysiłek życia tym, o czym nauczał nasz umiłowany Ojciec Święty.

Joanna Kruczyńska

ROZANA SZTAINERNIEDZIELA

W NUMERZE:

My chcemy Boga – 15 lat Akcji Katolickiej Diecezji Toruńskiej

Przyjemne dzieła Biskupa Jana – w 10. rocznicę śmierci

Obchody Dnia Polskiego Państwa Podziemnego

Różaniec towarzyszył mi w chwilach radości i doświadczenia. Zawierzyłem mu wiele trosk. Dzięki niemu zawsze doznawałem otuchy. Różaniec to modlitwa, którą bardzo ukochałem. Przedziwna modlitwa! Przedziwna w swej prostocie i głębi zarazem! Jakbyśmy obcowali z Panem Jezusem poprzez – można by powiedzieć – Serce Jego Matki. Równocześnie zaś w te same dziesiątki Różańca serce nasze może wprowadzić wszystkie sprawy, które składają się na życie człowieka, rodziny, narodu, Kościoła, ludzkości. Sprawy osobiste, sprawy naszych bliźnich, zwłaszcza tych, którzy nam są najbliżsi, tych, o których najbardziej się troszczymy. W ten sposób ta prosta modlitwa różańcowa pulsuje niejako życiem ludzkim

Bł. Jan Paweł II

Różaniec –

SZKOŁĄ KOMUNII Z BOGIEM

Wpaździerniku gorliwie oplatamy nasze dłonie koronką różańca i z wiarą – na tle powtarzanych słów modlitwy „Zdrowaś Maryjo” – rozważamy tajemnice życia Chrystusa i Jego Niepokalanej Matki.

W październiku 1930 r. bł. Matka Maria Karłowska napisała do sióstr pasterek: „W Bogu ufam, że przez Różaniec święty zdobędziecie olbrzymie łaski – przez przyczynę Matki Najświętszej”, bo Różaniec to święty łańcuch miłości, który

łączy nas z Matką. Z naszych serc i rąk idzie do serca i dłoni Maryi, aby owocami „Zdrowaś” mogła obdarować nie tylko nas samych, lecz także wszystkich, których Jej

dokończenie na str. VI

Koronka do Miłosierdzia Bożego na ulicach świata

Wponad 50 miastach w Polsce i na wszystkich kontynentach 28 września o godz. 15 modlono się Koronką do Miłosierdzia Bożego. Data nie jest przypadkowa – tego dnia 3 lata temu ogłoszono błogosławionym ks. Michała Sopoćkę, spowiednika i kontynuatora misji św. Faustyny.

W tym roku swój udział w „Koronce na ulicy” zaznaczyli również członkowie Szkolnego Koła Caritas im. św. Faustyny, działającego w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 5 na osiedlu Lotnisko w Grudziądzu. Uczestnicy akcji modlili się w intencji Ojczyzny, miasta, rodzin, a także ludzi biednych, chorych i pokrzywdzonych przez los. Stanęliśmy na placu przed kościołem pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła i Najświętszej Maryi Panny z Fatimy z plakatami z napisem: „Jezu, ufam Tobie”. Wielu ludzi odpowiedziało na zaproszenie i dołączyło, aby wspólnie wyprasać łaski u Miłosiernego Jezusa. Po odmówieniu Koronki udaliśmy się do kościoła, gdzie ks. Daniel Milewski poprowadził dalszą mod-

Uczestnicy akcji w Grudziądzu

litwę. Dziękujemy wszystkim, którzy odpowiedzieli na apel i razem z nami brali udział w tej inicjatywie. Miłosierdzie Boże jest ogromną łaską. Dlatego Szkolne Koło Caritas im. św. Faustyny pragnie szerzyć Jego kult modlitwą, czynem i sło-

wem. Stąd też 2 października, na początku Tygodnia Miłosierdzia, członkowie Szkolnego Koła Caritas przez cały dzień brali udział w przykościelnej zbiórce pieniędzy na potrzeby Caritas.

Hanna Włodarczyk

„Jestem widoczny, jestem bezpieczny”

Pod tym hasłem Caritas Diecezji Toruńskiej przeprowadza coroczną jesienną akcję, która ma na celu wykształcenie u najmłodszych nawyku noszenia elementów odblaskowych. W przysieckim miasteczku drogowym, przygotowanym specjalnie na tę okazję, dzieci z „zerówek”, które odwiedziły Ośrodek Szkoleniowy Caritas, wzbogaciły swą wiedzę na temat bezpieczeństwa drogowego oraz uczestniczyły w zajęciach praktycznych z sygnalizatorami świetlnymi. Ważnym elementem szkolenia były spotkania z policjantami oraz strażnikami miejskimi. Dużym zainteresowaniem cieszyły się pokazy ratownictwa medycznego. Spotkania zawierały element współza-

wodnictwa – każdy mógł wykazać się wiedzą w konkursie dotyczącym ruchu drogowego. Uczestnicy zdobyli wiedzę, doświadczenie oraz otrzymali kamizelki odblaskowe.

W tym roku we współpracy z parafiami, szkołami, WORD, Policją, Strażą Miejską, CSAiU, Strażą Pożarną, TGR PCK, ZHP oraz Impresariatem Muzycznym „Sauron” Caritas przekazuje mieszkańcom diecezji i regionu 9 tys. kamizelek odblaskowych. Ich głównymi odbiorcami są dzieci z klas „0”. Projekt jest współfinansowany przez Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Dziękujemy również firmom – „Erbud” i „Consus”. Patronat medialny objęły: „Gazeta

Dzieci uczyły się poprawnie przechodzić przez jezdnię

Pomorska”, Radio GRA, TVP Bydgoszcz oraz Radio PiK.

Anna Pławińska

JEDNYM ZDANIEM

PIELGRZYMKA DO GÓRSKA

Z okazji 27. rocznicy śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki 9 października odbyła się 26. Pielgrzymka Ludzi Pracy z Torunia do Górska. O godz. 12 celebrowana była Msza św. w intencji Ojczyzny w kościele Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Toruniu. Następnie uczestnicy wyszli na trasę do Górska. Ok. godz. 17 modlono się przy krzyżu uprowadzenia.

Ks. prał. Józef Nowakowski
Duszpasterz Ludzi Pracy

PIELGRZYMKA DO ZŁEJWSI WIELKIEJ

17 września Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Diecezji Toruńskiej po raz drugi zorganizowało pielgrzymkę do Złejwsi Wielkiej, gdzie znajdują się relikwie św. Stanisława Kostki. Młodzież zebrała się przy kościele św. Antoniego w Toruniu, skąd wyruszyła na szlak liczący ok. 25 km, modląc się i śpiewając. Po Mszy św. w kościele pw. św. Stanisława Kostki w Złejwsi Wielkiej pielgrzymi uczcili relikwie swojego patrona i zasiedli do ogniska. Pielgrzymka to rekolekcje w drodze, czas na spotkanie i poznanie Boga. Ze względu na szczególny charakter pieszej pielgrzymki Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży kolejny raz wybrało tę formę rekolekcji i modlitwy.

Kinga Jaworska

Zapraszamy

Poświęcenie pomnika
bł. ks. Jerzego Popiełuszki
Społeczny Komitet Budowy Pomnika zaprasza na odsłonięcie i poświęcenie pomnika bł. ks. Jerzego Popiełuszki w środę 19 października. Początek uroczystości o godz. 17. W programie – Msza św. koncelebrowana w kościele Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, a następnie ok. godz. 18.30 przejście pod pomnik przy Al. Jana Pawła II nr 1-5.

Ks. prał. Józef Nowakowski
Duszpasterz Ludzi Pracy

Dorastał do świętości

W Lubiniu 10 czerwca abp Stanisław Gądecki rozpoczął proces beatyfikacyjny o Bernarda. Stało się to okazją do zapoznania z tą postacią. Służyć temu miała sesja zorganizowana 23 września w Wąbrzeźnie, skąd pochodził sługa Boży. Uroczystości rozpoczęły się Mszą św. w kościele pw. Świętych Apostołów Szymona i Judy Tadeusza, której przewodniczył bp Józef Szamocki. Po zakończeniu Eucharystii na placu przed kościołem podopieczni warsztatów terapii zajęciowej zaprezentowali inscenizację poświęconą o. Bernardowi. Następnie uczestnicy przeszli do Starostwa Powiatowego, gdzie odbyła się sesja.

Przybyłych powitał burmistrz Wąbrzeźna Leszek Kawski. Pierwszy prelegent ks. prof. Leszek Wilczyński, przewodniczący Komisji Historycznej Procesu Beatyfikacyjnego o. Bernarda, omówił temat: „Materiały do życia i kultu sługi Bożego o. Bernarda z Wąbrzeźna”. Skupił się na materiałach dostępnych w Archiwum Państwowym i Archiwum Archidiecezjalnym w Poznaniu oraz Archiwum Opactwa Benedyktynów w Lubiniu. Ze zgromadzonych tam materiałów dowiadujemy się wiele szczegółów z życia sługi Bożego, m.in. o tym, że wiele razy widziano go klęczącego i modlącego się, a także

o cudzie uzdrowienia syna pewnego szlachcica.

O. Karol Meissner OSB – postulator procesu beatyfikacyjnego podjął temat: „Czy Błażej Pęczerek (o. Bernard) jest świętym na dziś?”. Prelegent zauważył, że jego życie było odpowiedzią na zachwianie wiary katolickiej. Swoim życiem wskazywał, że Bóg jest potrzebny człowiekowi. O. Bernard nie tracił czasu, ale starał się poznawać Boga w nauce i na modlitwie. Przykład sługi Bożego pokazuje, jaka powinna być rodzina. To właśnie w niej młodzieńcy Błażej nauczył się prawości i pobożności. Wzrastał w atmosferze umiłowania Boga i bliźniego – czego, niestety, często brakuje w dzisiejszych rodzinach – podkreślił o. Karol Meissner OSB. Ciekawostką jest fakt, że szukał kolegów, od których mógł nauczyć się czegoś dobrego lub którzy mogli zwrócić mu uwagę, że źle postępuje. Nie tracił czasu, aby wzrastać na drodze do świętości.

Z kolejnej prelekcji pt. „Proces beatyfikacyjny w prawie kościelnym”, którą wygłosił ks. dr Wiesław Kraiński, oficjał Sądu Biskupiego Diecezji Toruńskiej, słuchacze dowiedzieli się, jak przebiega proces beatyfikacyjny w Kościele. Ks. dr Józef Dębiński w referacie „Czasy, w których żył o. Bernard z Wąbrzeźna” przybliżył atmosferę okre-

ARCHIWUM REDAKCJI

Podopieczni warsztatów terapii zajęciowej zaprezentowali inscenizację poświęconą o. Bernardowi

su, w jakim przyszło mu żyć. Sesja zakończyła się wystąpieniem Pawła Beckera, który zreferował temat: „Wąbrzeźno – rodzinne miasto o. Bernarda”. Wyjaśnił, że nazwa miasta – położonego w centrum ziemi chełmińskiej – oznacza „wśród brzoź”. Jego niezwykle położenie między trzema jeziorami sprawia, że „jest doskonałym miejscem dla osób poszukujących odpoczynku”. Dzisiaj liczy 14 tys. mieszkańców. W mieście sługi Bożego znajduje się ulica jego imienia, a w kościele pw. Świętych Apostołów Szymona i Judy Tadeusza – dzwon noszący imię o. Bernarda. W świątyni także znajduje się tzw. Polska Droga Krzyżowa, gdzie pod poszczególnymi stacjami umieszczono wizerunki polskich świętych; wśród nich przy stacji V można zobaczyć postać

Błażej Pęczerek

Urodził się w 1575 r. w Wąbrzeźnie. W wieku 12 lat posłany został do Poznania, gdzie pobierał nauki w kolegium jezuickim. Za radą o. Wojciecha Tobolskiego wstąpił do zakonu benedyktynów w Lubiniu, przyjmując imię Bernard. Odznaczał się wielką miłością Boga i drugiego człowieka. Zmarł w opinii świętości 2 czerwca 1603 r.

o. Bernarda. Wymienione prelekcje przypominały życie o. Bernarda, jego służbę Bogu i ludziom, by w ten sposób zachwycić świętością oraz ukazać znaczenie procesu beatyfikacyjnego.

Ks. Dariusz Żurański

Intronizacja relikwii

9 września w bazylice św. Mikołaja wspólnota III Zakonu św. Franciszka razem z parafią przeżywała święto związane z intronizacją relikwii bł. Anieli Salawy. Wcześniej odbyły się czuwania modlitewne. Relikwie zostały sprowadzone z Krakowa na wniosek Rady FZŚ w Grudziądzu. Decyzją Rady Narodowej FZŚ bł. Aniela jest patronką III Zakonu św. Franciszka w Polsce.

9 września, w dniu jej wspomnienia, odprawiono Koronkę do Bożego Miłosierdzia i zorganizowano czuwanie, które prowadził o. Dariusz OFMCap z Rywałdu. Mszy św. koncelebrowanej przewodniczył proboszcz ks. kan. Dariusz Kunicki w asyście ks. inf. Tadeusza Nowickiego i o. Dariusza OFMCap, który wygłosił homilię, przedstawiając życiorys bł. Salawy. Następnie miała miejsce intronizacja relikwii. Akt zawierzenia bł. Anieli Salawie odczytał br. Michał Rynkowski FZŚ – radny ds. formacji w Polsce. Była też możliwość ucałowania relikwii. Oprawę liturgiczną przygotowali terjarze III Zakonu św. Franciszka.

Zenon Zaremba

Uroczystość Matki Bożej Boleszyńskiej

Boleszyn

15 września w sanktuarium maryjnym w Boleszynie przeżywaliśmy uroczystość Matki Bożej Boleszyńskiej. Po raz czwarty od momentu koronacji cudownego obrazu uczczono w ten sposób Maryję. Każdego roku to święto poprzedzają kilkudniowe rekolekcje. W tym roku ćwiczenia poprowadził ks. Jacek Wróblewski. W kolejne dni rozważano tematy: „Maryja wzorem komunii z Bogiem i człowiekiem”, „Miłość małżeńska miejscem komunii z Bogiem i człowiekiem”, „Cierpienie darem budującym komunię z Bogiem i człowiekiem” (konferencję na ten temat wygłosiła dr Marta Kowalczyk z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego). Ostatni dzień rekolekcji poświęcono krzyżowi Chrystusa. Po wieczornej Mszy św. odbyła się Droga Krzyżowa ulicami Boleszyna. Następnie miała miejsce całonocna adoracja Najświętszego Sakramentu. Czwartek był zwieńczeniem duchowych przygotowań. Koronką do Bożego Miłosierdzia i nieszporami maryjnymi

rozpoczęto uroczystość. Najbardziej oczekiwana przez wielu parafian i pielgrzymów była Msza św. pod przewodnictwem bp. Romana Marcinkowskiego, biskupa pomocniczego diecezji płockiej, koncelebrowana przez ponad 40 księży z diecezji toruńskiej i płockiej oraz misjonarza z Madagaskaru. Liturgia była sprawowana na placu przed domem parafialnym. Podczas Mszy św. złożono dar miłości i wdzięczności pielgrzymów i parafian – nowe korony, którymi Ksiądz Biskup udekorował wizerunek Maryi. Wśród uczestników byli poseł RP Zbigniew Babalski i przedstawiciele władz samorządowych. Mszę św. uświetniły orkiestry dęte – kwartet rodziny Ciesielskich rodem z parafii oraz Młodzieżowa Orkiestra Dęta z Lidzbarka.

W świątyni odnowiono śluby przed obrazem Matki Bożej i poświęcono ziarno siewne. W przygotowanie uroczystości z zaangażowaniem włączyło się wielu parafian. Na zakończenie uczestnicy otrzymali pamiątkowe kartki z wizerunkiem Boleszyńskiej Pani.

Elżbieta Kozłowska

Bp Andrzej Suski dzielił radość z członkami Akcji Katolickiej

15 LAT AKCJI KATOLICKIEJ DIECEZJI TORUŃSKIEJ

MY CHCEMY BOGA

Eryguję z dniem 14 września 1996 r. publiczne stowarzyszenie wiernych pod nazwą Akcji Katolickiej Diecezji Toruńskiej oraz Instytut Akcji Katolickiej Diecezji Toruńskiej – te słowa pochodzące z wydanego 26 sierpnia 1996 r. Dekretu Biskupa Toruńskiego erygującego Akcję Katolicką Diecezji Toruńskiej zostały odczytane przez Lidę Gliwę, prezesa Diecezjalnego Instytutu Akcji Katolickiej Diecezji Toruńskiej podczas uroczystości 15-lecia tej organizacji, która miała miejsce 24 września w Zamku Bierzgłowskim. Zorganizowana z rozmachem i profesjonalizmem uroczystość zgromadziła wielu działaczy Akcji Katolickiej i dostojnych gości. Swą obecnością zaszczylicili ją: bp Andrzej Suski, Halina Szydełko – prezes Krajowego Instytutu Akcji Katolickiej, Michał Zaleski – prezydent Torunia, Anna Sobecka – posłanka na Sejm RP, Waldemar Rozynkowski – przewodniczący Diecezjalnej Rady Ruchów i Stowarzyszeń Katolickich Diecezji Toruńskiej. Obecna była też rodzina śp. Jana Kostrzaka – pierwszego prezesa Zarządu DIAK oraz niemal wszyscy dotychczasowi prezesi. Przybyli także diecezjalni asystenci kościelni Akcji Katolickiej: pierwszy – ks. kan. Marek Borzyszkowski i aktualny – ks. dr hab. Wiesław Łużyński oraz proboszczowie wielu parafii, którzy z urzędu pełnią funkcję asystentów Kościelnych Parafialnych Oddziałów Akcji Katolickiej.

Uroczystość rozpoczęła się Mszą św. pod przewodnictwem bp. Andrzeja Suskiego w koncelebrze z księżmi asystentami. W homilii Biskup Toruński podkreślał wagę miłości do Jezusa Chry-

stusa wyrażanej przede wszystkim przez miłość, przywiązanie i oddanie Kościołowi powszechnemu, który kiedyś tak pięknie nazywano: „Kościół Matka nasza”. Po Mszy św. zebrani przeszli do sali w wyremontowanej wozowni, gdzie odśpiewaniem hymnu Akcji Katolickiej „My chcemy Boga” i Etiudą b-moll Karola Szymanowskiego wykonaną przez Justynę Wróblewską rozpoczęła się centralna część uroczystości jubileuszowych. Prowadzili je Zygmunt Jeszka i Małgorzata Kania. Po powitaniu przez prezesa Lidę Gliwę słowo do zebranych skierował bp Andrzej Suski. W krótkim wystąpieniu podsumował 15 lat osiągnięć, zauważając, że Akcja Katolicka zajęła znaczące miejsce nie tylko w obrębie Kościoła katolickiego, lecz także w wielu dziedzinach życia społecznego regionu. Parafialne oddziały w wielu miejscowościach stały się filarami działań w aspekcie religijnym, liturgicznym, a także w zakresie kultury, oświaty, formacji etyczno-moralnej. Są inicjatorem i organizatorem akcji humanitarnych, krzewicielem tradycji narodowej, a nade wszystko aktywnym i wiernym partnerem lokalnych duszpasterzy w dziele budowy wspólnot parafialnych. Ksiądz Biskup podkreślił także mnogość i znaczenie przedsięwzięć podejmowanych przez Diecezjalny Instytut Akcji Katolickiej, pogratulował zarządowi osiągnięć i życzył wielu kolejnych równie owocnych lat działalności. Kolejny mówca prezes KIAK Halina Szydełko mówiła o trudnych zadaniach stojących przed Akcją Katolicką oraz realnych zagrożeniach stojących przed cywilizacją europejską, której fundamentem było chrześcijaństwo. Wspomniała

Akcja Katolicka została reaktywowana w Polsce z inicjatywy bł. Jana Pawła II. W 1996 r. jako jeden z pierwszych w Polsce powstał – erygowany Dekretem Ordynariusza Toruńskiego – Diecezjalny Instytut Akcji Katolickiej Diecezji Toruńskiej. Na jego czele stanął Jan Kostrzak, historyk, dyplomata, lecz przede wszystkim – jak sam mówił – chrześcijanin, katolik. Rozpoczął swoją działalność z impetem, stanowczością i optymizmem. „Nie damy się zamknąć w kruchcie” – zapowiedział i słowa dotrzymał. Za jego kadencji zbudowano szkielet organizacyjny ze sprawną komunikacją, a organizacja była obecna w każdym aspekcie życia społecznego regionu. Tak więc Akcja Katolicka Diecezji Toruńskiej wyrosła na trzech niezwykle mocnych fundamentach: Jan Paweł II, bp Andrzej Suski i Jan Kostrzak. Matematycy uczą, że przez 3 punkty można przeprowadzić jedną i tylko jedną płaszczyznę. Trzy fundamenty naszej Akcji stały się gwarantem jej mocy i stabilności na przestrzeni ostatnich 15 lat.

TADUSZ SOLECKI

też o owocnej współpracy Zarządu Diecezjalnego z Zarządem Krajowym. Wyraziła także uznanie dla Wiesława Smereczyńskiego (przedstawiciela AK diecezji toruńskiej), który od wielu lat pełni funkcję wiceprezesa KIAK i dał się poznać jako organizator wielu pożytecznych przedsięwzięć. Refleksję nad osiągnięciami Akcji Katolickiej Diecezji Toruńskiej podjęli diecezjalni asystenci kościelni ks. dr hab. Wiesław Łużyński oraz aktualny prezes Zarządu DIAK Lidia Gliwa. Pani prezes po odczytaniu Dekretu Biskupa Toruńskiego erygującego stowarzyszenie zwróciła uwagę na wystawę przedstawiającą dorobek 15-lecia Akcji Katolickiej Diecezji Toruńskiej. Do refleksji, gratulacji i życzeń przyłączali się kolejni mówcy: Michał Zaleski, Anna Sobecka, prof. Waldemar Rozynkowski, syn śp. Jana Kostrzaka. Potem nastąpiło wręczenie okolicznościowych medali, które otrzymali: Ksiądz Biskup, prezydent Torunia, diecezjalni asystenci kościelni i wszyscy dotychczasowi prezesi Zarządu DIAK (J. Kostrzak, T. Solecki, P. Frank, W. Smereczyński, W. Jankowski i L. Gliwa). Z okazji jubileuszu przekazano parafialnym oddziałom okolicznościowe dyplomy.

Na zakończenie części oficjalnej wystąpił kwartet smyczkowy uczniów Zespołu Szkół Muzycznych im. K. Szymanowskiego w Toruniu. Następnie na scenę wjechał ogromny jubileuszowy tort. O zdmuchnięcie świeczek poproszono prezesa KIAK Halinę Szydełko. Przy kawie, słodkościach, wspomnieniach, marzeniach i planach miło płynął czas w Zamku Bierzgłowskim.

Tadeusz Solecki

Przyjemne dzieła Biskupa Jana

W 10. ROCZNICĘ ŚMIERCI

Bp Jan Chrapek (1948 – 2001)

„Bóg powołał go niespodziewanie, zatrzymując na apostołskiej drodze” – napisał Jan Paweł II w telegramie po śmierci bp. Jana Chrapka, który 18 października 2001 r. zginął w wypadku drogowym, śpiesząc po wykładzie dla studentów dziennikarstwa UW na Mszę św. do kościoła św. Łukasza w Radomiu, którą miał odprawić dla pracowników służby zdrowia. Prawdziwie dzieła Biskupa Jana były „przyjemne” – spełniane z pełnym pogodą uśmiechem i kompetencją” – czytamy w papieskim przesłaniu

Jan Chrapek urodził się 18 lipca 1948 r. w Józefinie, w parafii Iwaniska w diecezji sandomierskiej. Od 1962 r. był związany ze zgromadzeniem księży michalitów, począwszy od nowicjatu odbytego w Miejscu Piastowym k. Krosna, poprzez pierwsze śluby zakonne złożone w 1966 r., pracę wychowawcy w zakładzie dla chłopców w Strudze k. Warszawy i śluby wieczyste 26 sierpnia 1969 r. Świecenia kapłańskie przyjął 3 maja 1975 r. W 1976 r. obronił na KUL pracę magisterską, a w 1979 r. – doktorską. Obie poświęcił zagadnieniom wpływu filmu i telewizji na młodzież.

W 2. poł. lat 70. poznał sługę Bożego ks. Franciszka Blachnickiego, inicjatora i pomysłodawcę rekolekcji nazwanych Oaza Żywego Kościoła, które przerodziły się w Ruch Światło-Życie. Z inspiracji ks. Franciszka zorganizował duszpasterstwo oazowego w Miejscu Piastowym. „Wielu z nas właśnie tam odnalazło powołanie kapłańskie, zakonne, piękno chrześcijaństwa, które inni przenieśli na życie małżeńskie” – wspomina ks. Roman Chyliński CSMA.

W 1979 r. został prefektem w krakowskim seminarium duchownym księży michalitów. Lata 1981-83 to czas wyjazdów za granicę. Był rektorem Papieskiego Sanktuarium SS. Maria ad Ruspes w Castel Sant'Elia koło Rzymu, jednocześnie wygłaszał prelekcje z socjologii kultury na włoskich uniwersytetach. Odwiedzał ośrodki uniwersyteckie w Europie Zachodniej i Stanach Zjednoczonych.

Po powrocie do Polski w latach 1984-86 był redaktorem naczelnym wydawanego przez zgromadzenie

michalitów miesięcznika „Powściągliwość i Praca”. Nadał mu wysoki poziom, udostępniając łamy ludziom pióra, którzy w stanie wojennym nie mogli publikować w państwowych czasopismach. W 1986 r. został wybrany przełożonym generalnym Zgromadzenia św. Michała Archaniola (CSMA), w 1989 r. – przewodniczącym Konferencji Wyższych Przełożonych Zakonów Męskich w Polsce.

Podjejmował też wykłady na Papieskim Uniwersytecie Gregoriańskim w Rzymie i Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. Od 1989 r. prowadził wykłady w Instytucie Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego. Podczas II Synodu Plenarnego Kościoła w Polsce (1991-99) był przewodniczącym komisji zajmującej się zagadnieniem środków społecznego przekazu.

25 marca 1992 r. Jan Paweł II mianował go biskupem pomocniczym diecezji drohiczyńskiej. Sakrę przyjął 5 czerwca 1992 r. w Drohiczyźnie. Jego zawołaniem było michalickie „Quis ut Deus” – „Któż jak Bóg”. 20 czerwca 1994 r. został biskupem pomocniczym diecezji toruńskiej. W pracy pasterskiej wspierał ordynariusza toruńskiego bp. Andrzeja Suskiego, który w liście pożegnalnym po odejściu swojego sufragana na biskupstwo radomskie nazwał jego pięcioletnie posługiwanie „radosnym”, a w „Słowie po tragicznej śmierci biskupa Jana Chrapka” z wdzięcznością wspominał „jego homilie i katechezy, troskę o powołania i Seminarium Duchowne, starania w zakresie powstających struktur diecezjalnych, budowanie

mostów między ludźmi, jak też liczne inicjatywy i działania na rzecz edukacji, zdrowia, pomocy charytatywnej, samorządności oraz rozwoju naszego regionu” i „jego wielki wkład w przygotowanie i przebieg wizyty Ojca Świętego w Toruniu”.

Wielu zapamiętało bp. Jana Chrapka właśnie jako współorganizatora pielgrzymki Jana Pawła II do Polski w 1997 r., koordynatora strony kościelnej ds. papieskiej wizyty w Ojczyźnie w 1999 r. On sam nie krył osobistej satysfakcji z faktu, że jedno z najważniejszych wydarzeń pielgrzymki o wymiarze ponadlokalnym i światowej randze udało się umiejscowić właśnie w jego mieście: „Z Torunia popłynę papieskie słowo do świata nauki – polskiej, europejskiej i światowej. Bardzo się z tego cieszę, że stanie się to właśnie tutaj, w tej «katedrze wiary i rozumu», w grodzie Kopernika” – wyznał w rozmowie z ks. Mirosławem Mrozem z 31 stycznia 1999 r., ale w kolejnej, z 30 maja, zastanawiał się, w jakim stopniu wykorzystamy pielgrzymkę dla osobistej przemiany: „Zapewne przyjazd Jana Pawła II do Torunia będzie owocował. Na ile? Czy jego słowa dotkną tylko samej ziemi, czy także nas samych?” („Głos z Torunia” nr 5, 22/1999).

28 czerwca 1999 r. bp Jan Chrapek został nominowany na ordynariusza radomskiego. 21 sierpnia odbył się ingres do katedry pw. Opieki Najświętszej Maryi Panny. Tamże oczekuje zmartwychwstania po pogrzebie 22 października 2001 r. Kościół radomski pielęgnuje pamięć m.in. o jego dziełach charytatywnych i tłumnych „Apelach Młodych”, które zainicjował. 30 września w WSD w Radomiu w 10. rocznicę jego śmierci z inicjatywy biskupa radomskiego Henryka Tomasika, prezydenta Radomia i przyjaciół Księdza Biskupa odbyła się sesja naukowa „Ślady Biskupa Jana Chrapka”. O Biskupie Janie pamiętają również jego toruńscy przyjaciele, którzy 22 października zgromadzą się na Eucharystii w toruńskim kościele św. Michała Archaniola i wieczorze wspomnień. Wojciech Wielgozewski

Msza św. w intencji bp. Jana Chrapka

W sobotę 22 października o godz. 18 w kościele pw. św. Michała Archaniola i bł. Bronisława Markiewicza w Toruniu zostanie odprawiona Msza św. w intencji bp. Jana Chrapka CSMA, w latach 1994-99 biskupa pomocniczego diecezji toruńskiej. 18 października mija 10. rocznica śmierci tego kapłana, michality, który posługę rozpoczął od prowadzenia rekolekcji oazowych dla młodzieży w 2. poł. lat 70. ub. wieku. Eucharystię przygotowaną przez jego przyjaciół, podopiecznych z tamtych lat, wdzięcznych za to, że ukazał im piękno chrześcijaństwa i pomógł im odkryć w sobie powołania kapłańskie, zakonne lub rodzinne, odprawi ks. Kazimierz Radzik, przełożony generalny Zgromadzenia św. Michała Archaniola.

RÓŻANIEC – SZKOŁĄ KOMUNII Z BOGIEM

dokończenie ze str. 1

polecamy; aby naszym Różańcem mogła opasać cały świat; aby w duchu tajemnic różańcowych mogła przemieniać i kształtować nasze życie – aż do upodobnienia nas do Boskiego Odkupiciela.

Bł. Jan Paweł II przypomina nam słowa bł. Bartłomieja Longo, apostoła Różańca: „Jak dwóch przyjaciół, którzy często razem przestają, zazwyczaj upodabnia się również w obyczajach, tak też my, prowadząc serdeczne rozmowy z Jezusem i Maryją przez medytowanie tajemnic Różańca i rozwijając razem to samo życie przez komunie, możemy na ile byłaby do tego zdolna nasza małość, stać się do nich podobnymi i nauczyć się od tych najwyższych przykładów życia pokornego, ubożego, ukrytego, cierpliwego i doskonałego”.

Jak się tego uczyć i jak odtwarzać w swoim życiu wzór Jezusa i Maryi, podaje nam bł. Maria Karłowska. Jako przykład zacytujemy tutaj jej teksty dotyczące dwóch tajemnic radosnych. W Zwiastowaniu Błogosławiona zatrważa: „Nasza Pani Miłosierna zatrzymała się i oniemiała na poselstwo anielskie zwiastujące Jej, że zostanie Matką Zbawiciela!...Tak, my także powinniśmy być matkami Jezusa; my także powinniśmy począć Jezusa, w sobie Go nosić, dawać Mu w sobie wzrost, aby Go potem – jak Maryja – dać ludziom, którzy Go od nas wyczekują! Z Przczystą Dziewicą zapytamy może: «Jakże się to stanie?». Pocznijmy Jezusa przez czystość sumienia, pokorę, miłość gorącą, świętość życia i uczynków naszych. Będziemy Go nosić w sobie przez czuwanie i uwagę, by łaska w nas nie osłabła. Damy Mu wzrost, karmić Go będziemy przez akty różnych cnót, często powtarzane. Wszystko, co w nas jest dobrego, stanie się dla Jezusa pożywieniem. Damy Jezusowi wzrost, kiedy pozwolimy Mu wpływać na nasze życie i kierować nim według Jego świętej woli. Matka Najświętsza nie dla siebie samej odebrała od Pana Boga ten zbawienny

depozyt: Syna Bożego. Nie dla swej osobistej pociechy została Matką Jezusową. To dla zbawienia świata, dla dobra wszystkich ludzi poczęła Go, nosiła, piastowała, wychowywała. I ja także nie dla siebie tylko mam Go począć w sobie przez łaskę i dać Mu się w sobie rozwinąć, ale dla innych, którzy Go jeszcze nie posiadają”.

W tajemnicy Bożego Narodzenia Błogosławiona zwraca nam uwagę: „W Betlejem Maryja pokazuje Jezusa, daje Go pasterzom, Jego rączką świat błogosławić zaczyna. Maryja trzymająca Jezusa na rękach, blisko swego serca, nie siebie samą chce nam pokazać, lecz tylko Jego. O sobie zapomina zupełnie, zajęta tylko Nim. Chciałaby ku Niemu zwrócić wszystkie oczy, całą uwagę, miłość i szacunek ludzi. Pokazując nam Jezusa, sama kryje się za Niego. Nie pozostaje nam więc nic innego, jak naśladować Ją. Jak Maryja, tak i my nie powinniśmy pokazywać się inaczej, jak tylko ukazując sobą Jezusa, Jego miłość, Jego dobroć, Jego miłosierdzie”.

Rozważając w ten sposób tajemnice różańcowe możemy powiedzieć, że bł. Matka Maria uczy nas naśladować Jezusa i Maryję, a wpatrując się w ich przykład, żyć w komunii z Bogiem. Świadkowie życia Matki Karłowskiej wspominają: „Różaniec święty zawsze odmawiała za zdrowia i w chorobie. Nawet przy nawale zajęć przesuwiała dyskretnie paciorki różańca. Zobowiązała się ślubem do codziennego odmawiania całego Różańca”. Twierdziła, że Matka Boża działa cuda przez tę modlitwę, „gdy równocześnie z odmawianiem «Zdrowasiek» staraliśmy się naśladować Jej cnoty”, czego przykład dostrzegano w życiu Matki Marii. Podobnie widzimy naszego umiłowanego Papieża, który – jak sam mówił – wprowadził swoje życie i cały swój pontyfikat „w codzienny rytm Różańca”.

Obydwoje mieli w pamięci słowa Matki Najświętszej skierowane do dzieci fatimskich: „Odmawiajcie codziennie Różaniec, aby wyjednać

pokój dla świata i koniec wojny!”. Nawiązując do tego, bł. Jan Paweł II mówił: „Trudności, jakie na początku nowego tysiąclecia pojawiają się na światowym horyzoncie, składają nas, by uznać, że nadzieję na mniej mroczną przyszłość może w nas wzbudzić jedynie interwencja z wysoka, zdolna pokierować sercami tych wszystkich, którzy żyją w sytuacjach konfliktowych, i tych, którzy trzymają w swych rękach losy narodów”.

„Różaniec – według Ojca Świętego – ze swej natury jest modlitwą pokoju z racji samego aktu, że polega na kontemplowaniu Chrystusa, który jest Księciem Pokoju i naszym pokojem. Kto przyswaja sobie misterium Chrystusa – a Różaniec właśnie do tego prowadzi – dowiadyje się, na czym polega sekret pokoju, przyjmuje to jako życiowy projekt. Różaniec jest modlitwą pokoju także ze względu na owoce miłości miłosiernej, jakie rodzi. Jeśli odmawia się go właściwie – jako modlitwę medytacyjną – to Różaniec, pomagając spotkać się z Chrystusem w Jego misteriach, musi również ukazywać oblicze Chrystusa w braciach, zwłaszcza tych najbardziej cierpiących. Jakże można by w «tajemnicach radosnych» wpatrywać się w misterium Dziecięcia narodzonego w Betlejem, nie odczuwając pragnienia, by przyjmować, bronić i promować życie, biorąc na siebie ciężar cierpienia dzieci we wszystkich zakątkach świata? Jak można by w «tajemnicach światła» iść za Chrystusem Objawicielem, nie podejmując postanowienia, by dawać świadectwo Jego «błogosławieństwom» w codziennym życiu? I jak kontemplować Chrystusa obarczonego krzyżem i ukrzyżowanego, nie czując potrzeby stawiania się Jego Cyrenejczykiem względem każdego brata przybitego cierpieniem czy zdruzgotanego rozpaczą? A wreszcie, jak można by utkwic wzrok w chwale Chrystusa zmartwychwstałego i w Maryi ukoronowanej na królową, nie czując pragnienia, by uczynić ten świat

piękniejszym, bardziej sprawiedliwym, bliższym planom Bożym?”.

Jak zachęcał Prymas kard. Stefan Wyszyński: „Opasmy kulę ziemską (dodajmy: opasmy naszą Ojczyznę) różańcem! Gdy na tyle problemów rady nie mamy, zostaje jedno: mieć w kieszeni różaniec i modlić się. Modlitwa może pomóc!”.

W Ojczyźnie naszej rozpowszechnia się Krucjata Różańcowa – wielkie dzieło modlitewne pod hasłem: „Maryjo, Królowo Polski, pomóż tej ziemi!”. Kard. August Hlond przepowiedział, a potwierdził to Prymas Tysiąclecia, że: „Zwycięstwo, gdy przyjdzie, będzie zwycięstwem Błogosławionej Maryi Dziewicy. Polska nie zwycięży bronią, ale modlitwą, pokutą, wielką miłością bliźniego i Różańcem!”. Opasmy więc Polskę różańcem! Odmawiajmy codziennie przynajmniej jedną dziesiątkę Różańca lub dodajmy do dotychczas odmawianych następującą intencję: Z Maryją Królową Polski – módlmy się o Polskę wierną Bogu, Krzyżowi i Ewangelii; módlmy się o wypełnienie Jasnogórskich Ślubów Narodu. Codziennie przesuwajmy paciorki różańcowe w intencji Ojczyzny. Niech przyjdzie zwycięstwo Pani Różańcowej!

Pamiętajmy o słowach modlitwy bł. Bartłomieja Longo: „O, błogosławiony różańcu Maryi, słodki łańcuchu, który łączysz nas z Bogiem; więzi miłości, która nas jednoczysz z aniołami; wieżo ocalenia od napaści piekła; bezpieczny porcie w morskiej katastrofie! Nigdy cię już nie porzucimy!”.

Weźmy sobie także do serca zachętę bp. Andrzeja Suskiego: „Bądźmy wytrwali w odmawianiu Różańca, czy to w kościelnej wspólnocie, czy w zaciszu naszych rodzin. Modlitwa ta w miarę powtarzanych wezwań połączy serca, rozgrzeje płomień domowego ogniska, umocni nadzieję oraz sprowadzi na wszystkich wielki pokój i radość Chrystusa, który dla nas się narodził, umarł i zmartwychwstał”.

Oprac.

s. Gaudiosa Czesława Dobrska CSDP

Skupienie dla kobiet

W dniach od 16 do 18 września w Centrum Duchowości bł. Marii Karłowskiej w Jabłonowie po raz drugi odbyło się skupienie dla kobiet. Na zaproszenie s. Sylwii Prokopowicz CSDP do gościnnego Domu Nowicjatu Sióstr Pasterek przybyła grupa ok. 50 kobiet. Wspólnotę rekolekcyjną utworzyły nie tylko mieszkanki Jabłonowa Pomorskiego, lecz także Nowego Miasta Lubawskiego, Iławy, Grudziądza, Elbląga i Nakła. Konferencje związane z tematem: „W komunii z Bogiem, bliźnimi i z sobą” wygłosili ks. kan. Józef Kielpiński – egzorcysta diecezji toruńskiej oraz ks. Janusz Kowalski – proboszcz parafii pw. św. Wojciecha w Jabłonowie Zamku.

„Inteligencja bez mądrości obraca się przeciwko człowiekowi” – podkreślił ks. kan. Józef Kielpiński. Dlatego uczył, że aby trwać w komunii z Bogiem, człowiek musi formować zarówno swój rozum, jak i serce. Jezus zmartwychwstały obnaża ciemności duchowe (okultyzm) i wyzwala z nich poprzez sakramenty i modlitwę. Ksiądz egzorcysta zachęcił uczestniczki do przystąpienia z żalem i wiarą do sakramentu pokuty. Jest to narzędzie dające możliwości pozamykania furtek, które zostały otwarte dla złego ducha przez popełnione grzechy, jak np.: akupunktura, homeopatia, różdżkarstwo, yoga, medytacje wschodu, palenie kadzidełek przeznaczonych dla oddania czci obcym bogom, rozmowy ze zmarłymi. Błędy te wynikające często z niewiedzy oddalają od Boga Ojca.

Ks. Kowalski podkreślił rolę wiary w moc sakramentów, które są kluczem do komunii z braćmi. Pomagają w prowadzeniu dialogu, wyzwala ją z zazdrości, otwierają na ich potrzeby. Bóg wybacza, ale – jak przypominał – pragnie również byśmy łaską przebaczenia dzielili się.

Ks. kan. Józef Kielpiński w czasie swojego wystąpienia na temat, jak być w komunii z sobą również zwrócił uwagę na wartość przebaczenia. Jego brak, stwierdził, paraliżuje, zamykając dopływ łask Bożych do naszych serc. Nierzadko trzeba nam przebaczyć również naszym przodkom, by móc żyć w harmonii z sobą. Nasza postawa pełna miłości, modlitwa kapłańska, Msza św. mają moc uwolnić nas od tego złego wpływu.

Bł. Matka Maria Karłowska – niewiasta mężna – może być wzorem dla chrześcijanek. Ona uczy je, jak osiągnąć świętość. W jej szkole odkrywają one, w jaki sposób pozostać ubogimi w duchu mimo pokus tego świata. Jej życie jest przykładem, że „Komunia z Bogiem, bliźnimi i z sobą” jest możliwa. Ks. Janusz ukazał duchowość założycielki Zgromadzenia Sióstr Pasterek. Bł. Maria Karłowska pozostawiła nam swoje dziedzictwo, szczególnie w postaci duchowych pism. Zachęcając one, aby kobiety, doświadczwszy wyzwalającej komunii z Chrystusem, poszerzyły swoje serca, poszukując zabłąkanych moralnie dusz i pomagając im na drodze do zbawienia.

Renata Nehring

Podczas obchodów Dnia Sybiraka

Pamięć tamtych lat

Dnia 17 września przypada Dzień Sybiraka, który jest rocznicą sowieckiej agresji na Polskę w 1939 r. Główne uroczystości tego dnia odbyły się już 16 września w diecezjalnym sanktuarium pw. Miłosierdzia Bożego i św. Siostry Faustyny w Toruniu. Celebrowana była Msza św. w intencji zmarłych i pomordowanych Sybiraków pod przewodnictwem ks. prał. Józefa Nowakowskiego, kapelana Związku Sybiraków Oddział w Toruniu. Współkoncelerowali: ks. prał. Stanisław Majewski, proboszcz sanktuarium Miłosierdzia Bożego i św. Siostry Faustyny, ks. prał. płk. Marek Karczewski, proboszcz parafii wojkowej św. Katarzyny, ks. Marek Januszewski z parafii Chrystusa Króla, katecheta w Zespole Szkół nr 1 im. Zesłańców Sybiru w Toruniu. Obecni byli Sybiracy z rodzinami, przedstawiciele władz miejskich i samorządowych, Zbigniew Matuszewicz, dyrektor Zespołu Szkół nr 1 im. Zesłańców Sybiru w Toruniu z młodzieżą, związki kombatanckie, kompania honorowa Wojska Polskiego, przedstawiciele Fundacji gen. Elżbiety Zawackiej i Rodziny Katyńskiej, liczne poczty sztandarowe. Oprawę liturgiczną Mszy św. zapewnili Sybiracy i uczniowie klasy mundurowej Zespołu Szkół nr 1, śpiewały chóry – nauczycielski „Con Anima” oraz młodzieży ze Szkoły Muzycznej w Toruniu.

Homilię wygłosił ks. prał. Stanisław Majewski. Nawiązał do Ewangelii i mówił, że misyjność Kościoła jest nadal aktualna. A ci Sybiracy, którzy przeżyli na nieludzkiej ziemi, mają być świadkami tego więzienia bez strażników i granic, tej ziemi znaczonej bezimiennymi krzyżami zmarłych i katorżniczej pracy. Mają być świadkami trwającej tam wiary w Boga, tęsknoty i nadziei. Przeżyli, aby mówić o tamtym czasie, nieść pamięć na różne sposoby i ukazywać prawdziwą historię ukochanej Ojczyzny. Po Mszy św. odmówiona została Koronka do Miłosierdzia Bożego.

Następnie uczestnicy spotkania przeszli pod obelisk Sybiraków na Cmentarzu Ofiar

II Wojny Światowej przy ul. Grudziądzkiej. Zofia Kalisz, była prezes Związku Sybiraków Oddział w Toruniu, zakomunikowała zmianę we władzach związku i prowadzenie uroczystości oddała nowemu prezesowi Janowi Myrcha. Przemówienie okolicznościowe wygłosił Sybirak Józef Pluciński, zaznaczając, że żyjący jeszcze Sybiracy to dzieci tamtego czasu, które matkom Polkom zawdzięczają swoje przeżycie. Gehenna tych dzieci spowodowała poważnie utrudniony start życiowy po powrocie do Polski. Ich rodzice już wymarli, jednak i ta „rodzina dzieci Syberii”, które są już w sędziwym wieku, jest coraz mniejsza. Wszyscy oni przestali już mieć nadzieję na rekompensatę tułaczego losu i bólu, ale oczekują chociaż na uszanowanie tych krzywd, bo „tak szybko odchodzą”.

Następnie list do zebranych od pośła Karpińskiego odczytała Agnieszka Dolecka. W imieniu marszałka województwa kujawsko-pomorskiego Piotra Całbeckiego głos zabrał sekretarz Marek Smoczyk. Z kolei w imieniu Rady Miasta Torunia głos zabrał jej przewodniczący Marian Frąckiewicz. Apel pamięci odczytał kpt. Mariusz Wysocki. Następnie Sybiracy z rodzinami i delegacje złożyli wieńce i kwiaty oraz zapalili znicze. Na zakończenie odegrano hymn Sybiraków.

Obchodom towarzyszyła wystawa w pobliżu Muzeum Etnograficznego „Workuta – sumienie Europy”, będąca relacją z wyprawy dwóch dziennikarzy Radosława Rzeszotka i Jacka Kielpińskiego do Workuty. W tym miejscu i okolicy położonej najdalej na północny wschód Europy zesłańcy polscy w gułagach odbywali katorżniczą pracę, m.in. młody wówczas ksiądz Kazimierz Świątek (1914 – 2011).

W godzinach południowych 16 września w Toruniu w Urzędzie Marszałkowskim na zaproszenie sekretarza województwa Marka Smoczyka delegacja Sybiraków obejrzała zdjęcia reportażowe z podróży dwóch dziennikarzy do Workuty.

Helena Maniakowska

Polska nie będzie ziemią niewolników

W Toruniu 27 września miały miejsce obchody rocznicy narodzin Polskiego Państwa Podziemnego. Data to nieprzypadkowa. Przypomina ona dramatyczne wydarzenia z końca września 1939 r., kiedy losy Polski, zdradziecko zaatakowanej z dwóch stron przez Niemcy i Związek Radziecki, były już przesądzone i nadchodził czas okupacji. Na Zachodzie tworzyły się polskie władze emigracyjne: Władysław Raczkiewicz, niegdyś wojewoda pomorski, rezydujący w Toruniu, został prezydentem RP, Władysław Sikorski – premierem rządu emigracyjnego. Władze emigracyjne nawiązały kontakt z okupowanym krajem i stopniowo doprowadziły do zorganizowania fenomenu na skalę światową, który dziś określamy mianem Polskiego Państwa Podziemnego. W warunkach szalejącego terroru niemieckiego Polacy stworzyli tajne sądownictwo, szkolnictwo, administrację i armię. Ukazywała się polska prasa niezależnościowa, wydawane były książki, w zakonspirowanych teatrach wystawiano polskich klasyków, na tajnych kompletach kształcono młodzież, działały podziemne uczelnie wyższe. Podejmujący te działania ryzykowali swą wolność i życie...

A wszystko zaczęło się 27 września 1939 r., tuż przed kapitulacją Warszawy, gdy gen. Michał Toka-

Toruńskie obchody miały miejsce w kościele garnizonowym oraz na Rynku Nowomiejskim

rzewski-Karaszewicz powołał do życia organizację wojskową pod nazwą Służba Zwycięstwu Polski. Kilka miesięcy później uległa ona przekształceniu w Związek Walki Zbrojnej, zaś w 1942 r. weszła w skład Armii Krajowej – największej podziemnej armii okupowanej Europy, w której szeregach w kulminacyjnym momencie służyło 380 tys. żołnierzy.

Toruńskie obchody zapoczątkowała Msza św. sprawowana w kościele garnizonowym przez ks. prał. Józefa Nowakowskiego, podczas której homilię wygłosił koncelebrans ks. płk. Marek Karczewski. Przypomnieli on słowa ordynariusza polowego bp. Tadeusza Płoskiego, że Polska nigdy nie była i nie będzie ziemią niewolników. Udowodnili to ludzie niepokorni – ci, którzy w 1939 r. nie zgodzili się na utratę ojczystego domu. To oni pomogli Polakom zachować godność ludzi

trwających w walce, nieupodlonych niewolą. Oddali swoje talenty, czas, szczęście osobiste i zdrowie, codziennie balansując na krawędzi życia. Ogromnej rzeszy tych bohaterów przyszło złożyć ofiarę najwyższą – z własnego życia.

Jak co roku, obchody nie zgromadziły tłumów. Oprócz obecnych z urzędu przedstawicieli władz do świątyni przybyli kombatan-ci, poczty sztandarowe i młodzież szkolna. Po nabożeństwie zebrani złożyli kwiaty pod stojącym obok kościoła pomnikiem upamiętniającym dowódców Okręgu Pomorskiego AWZ-AK: mjr. Józefa Ratajczaka (1897 – 1942), ppłk. Rudolfa Ostrihansky'ego (1895 – 1963), płk. Jana Pałubickiego (1897 – 1981), mjr. Franciszka Trojanowskiego (1899 – 1957) oraz ppłk. Józefa Chylińskiego (1904–85).

Tłumy zebrały się natomiast na Rynku Nowomiejskim. Połączone

Fragment inscenizacji historycznej

grupy rekonstrukcji historycznej przedstawiły kilka obrazów z okresu II wojny światowej: przekraczanie polskiej granicy przez Niemców oraz obrazki z okupowanej Warszawy (życie codzienne, mały sabotaż, zamach na Franza Kutschere) i powstania warszawskiego.

Tomasz Strużanowski

głos z Torunia
niedziela

Ks. dr Dariusz Żurański
(redaktor odpowiedzialny)
współpraca: Joanna Kruczyńska
ul. Łazienna 18, 87-100 Toruń
tel. (56) 622-35-30 w. 39
fax (56) 621-09-02
e-mail: torun@niedziela.pl
Dyżury: od poniedziałku do piątku
w godz. 9-13
Redakcja częstochowska:
Beata Pieczykura
tel. (34) 369-43-38